

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 mleri.
Manuscripte nu să inape-
lăm

Un lucru judecat și o chestiune pendentă.

Arad, 1 Decemvru.

„Ce-i cu tradarea!” întrebarea aceasta a răsunat ca un ecou repetat și prelungit în coloanele „Tribunii”, fără a primi un răspuns. Ori cât am înnoi-o tăcerea acuzatorilor ar rămâne probabil tot atât de statornică și de dovedită. E și ea un răspuns, și încă unul care hotărăște în chip definitiv asupra unei mari discuțiuni publice dela noi.

În domeniul ideilor și principiilor, convingerea personală, subiectivă, poate îndreptăți tezele cele mai îndrăznețe și bizare. Nu este afirmațiune pe care să nu o poți susține din un anumit punct de vedere și pe care să nu o poți sprijini cu un anumit set de argumente. Convingerea personală este arbitru suprem în acest veșnic conflict al ideilor și părerilor subiective. Cu totul altfel e în domeniul obiectiv al faptelor. Nu convingerea personală, ori cât de puternică, nu argumentul, oricât de bine raționat, ci *dovada materială și palpabilă* hotărăște aici în mod definitiv, irevocabil și soberan soarta unei discuții. Ea alege între două sau mai multe păreri ori convingeri, aplicând pe una singură, numai pe aceasta, în rangul unui *adevăr*, incontestabil de aici înainte.

Aceste lucruri știute și elementare trebuie să amintim din nou, când e vorba de chestia tradării *Tribunii*. Nu *păreri*, *convingeri* și *argumente* toate *subiective*, ci *dovezi obiective* trebuiau să aducă acuzatorii. În lipsa acestor *dovezi*, cerute de atâtea vreme și cu atâtea stăruință, soarta discuțiunii e hotărâtă în mod irevocabil, ori în favoarea noastră ori în favoarea adversarii noastre ar căuta să o mai lungască.

Se va spune însă: o acuză nedovedită nu este în mod necesar o acuză nedreaptă. Un om achitat în lipsă de dovezi nu-i totdeauna un om cinstit. Lipsa de dovezi e numai un fapt *negativ* care nu înlătură încă *posibilitatea* vinovăției și nu curmă orice *bănuială*. Și cum *dovada materială pozitivă* e cu neputință, imposibilitatea asta poate fi un izvor neconținut de bănuială și o justificare binevenită pentru acuzatori. Dar se poate dori o *dovadă pozitivă* mai precisă și mai permanentă ca atitudine politică a ziarului nostru? „Tribuna” produce zilnic *dovada materială* a atitudinii către programul național și către spiritul de intransigență națională. Și diminuează, nu este un singur număr, un singur număr cu care s'ar putea dovedi contrarul.

Când acum câțiva ani Birăuț vânduse ziarul „Poporul Român” condiția ce se pusese nu a fost renunțarea la afișarea programului național, ci numai încetarea atacurilor contra unui singur om: contra ziarului Birăuț. Cu toate acestea cetitorii ziarului, deși niște țărani politicește puțin

experimentați, au înțeles repede turpitudinea ce se ascundea sub frazele naționaliste false ale ziarului vândut. Răsplata trădătorului a fost ostracismul zdrobitor al opiniei publice. A trebuit să vie comitetul național ca să acopere persoana lui, încercând o reabilitare și încredințându-i conducerea „Luptei”, una din petele de rușine ale gestiunii acestei corporații naționale.

Dacă „Tribuna” ar fi vândută lui Jeszenszky, întrebăm unde-i contraserviciul ei? Care-i chestiunea politică în care ea a arătat șovăieli, sau măcar rezerve și reticențe? Dacă ea e mangristă, cum se explică atacurile ei neconținute, osândirea permanentă și violentă a păcatului național și moral al transfugului? Dacă ziarul ar fi avut un singur punct de șovăială sau rezervă, oare cetitorii noștri, cărturari, nu ar fi avut nici măcar inteligența țăranilor, cetitori ai „Poporului Român” ca să-l înțeleagă, să-l surprindă și să-l denunțe?

Ziarul „autorizat” a încercat ce-i drept să făurească o dovadă din faptul că „Tribuna” a denunțat și combătut, cea dintâie, aderențele preoției din Bihor pentru politica părintelui Mangra. După explicația „Românului” „trădătorii” dela „Tribuna” au urmat prin asta să facă „reclamă” și servicii de propagandă mangristului. Admirabilă interpretare, minunat metod de a dovedi! Cu ajutorul lui ne va fi ușor să dovedim că „Românul” se găsește în serviciul politiceii ungurești — fiindcă o atacă și că nu este ziar mai devotat comitetului național, lăudător mai aprig al membrilor lui, ca „Tribuna” — tocmai fiindcă îi critică. Cât de convins era „Românul” de inteligența lui acuzație, ne dovedește însă faptul că, după puțină vreme, nu-i rămase decât — să imite pilda „Tribunei”, atacând și el pe preoții bihoreni cari se declaraseră pentru politica mangristă.

Rămâne deci stabilit pentru totdeauna: „Tribuna” nu a produs numai *dovada negativă* ci și *pozitivă*, și o produce zi cu zi, că acuză „trădării” este o simplă și ordinară calomnie. Un ziar credincios textului și spiritului programului național nu poate fi în același timp și „trădător”, întocmai cum, în fața judecătorului, un om care produce *dovada de alibi* nu poate fi în același timp autorul unei crime ce i-se impută. Prin atitudinea ei politică, „Tribuna” produce zilnic un *alibi* moral în fața căruia trebuie să amuțească orice bănuială. Dacă acuzatorii ar fi oameni loiali, ei sau nu ar fi ridicat nici odată acuză lor sau, duși în rătăcire pe o clipă, și-ar fi recunoscut în mod public greșala. Dar loialitatea este cea mai înaltă și cea din urmă cucerire a culturii morale, cum a spus odată atât de frumos d. Nicolae Iorga. Faptul că între a-

cuzații noștri ea este o virtute necunoscută și exotică, constituie un argument mai mult pentru teza premenirii și înoirii vieții noastre publice în sensul progresului spre cultura națională și morală.

Dacă publicul nostru ar avea maturitatea și conștiința morală și politică necesară, acuza „trădării” ar trebui să fie cu neputință de-aici înainte. Un principiu important al dreptului roman, adoptat de jurisprudența modernă, era: *bis de eadem re ne sit actio*, adică odată un proces judecat și hotărârea dată de judecător, el nu mai poate fi adus din nou în judecată. Înnoirea lui ar fi condus la repetiții de prisos și ar fi prelungit starea de nesiguranță. Prin hotărârea judecătorească, dreptul părții câștigătoare căpătă *autoritatea lucrului judecat*.

După un an de frământări, de discuții și somații zadarince de a produce *dovada*, putem cere publicului nostru să înveșmânteze procesul de „tradare” al „Tribunei” cu *autoritatea unui lucru judecat* și să respingă orice încercare de înnoire, acoperind pe acuzatori cu disprețul și oprobriul ce se cuvine calomniatorului orbit, îndărătnic și de rea credință. Trăgânarea inutilă a acestei discuții ar prelungi starea de turburare și incertitudine la care a dat naștere, și ar produce însemnate pagube politiceii noastre.

În sfârșit mai este o obiecțiune pe care o prevedem și trebuie să o înlăturăm. Acuză de tradare nu a fost ridicată împotriva „Tribunei”, se va obiecta, decât după ce ziarul nostru a început să critice activitatea, mai bine: lipsa de activitate a comitetului național. Acestea sunt două discuții cu desăvârșire deosebite cari nu trebuiesc amestecate. Pe când discuția „trădării” e o discuție de domeniul *faptelor* și se hotărăște în mod irevocabil prin *dovezi*, criticile noastre au ridicat o discuție de *idei* și *principii*, de *convingeri* și *păreri* cari se hotărăresc prin *argumente* și numai arare-ori și în mod secundar prin *fapte*. Poate cineva să socotească criticile noastre nedrepte, ideile noastre greșite despre nevoia culturii naționale, a organizării politice, sau despre insuficiența umora, din conducătorii noștri. Nimeni nu va putea să-l acuze pentru asta de *rea credință*. Acuză „trădării” a fost însă, nu o *critică*, nici vre-o *convingere*, ci o *acuză*, afirmația unui *fapt* care nu putea decât să fie *real sau nu*.

Într-o chestiune de *idei*, discuțiunea poate rămâne veșnic deschisă și poate fi oricând reluată dela început, într-o discuție de *fapte* însă, cum e discuția „trădării”, odată *dovada* produsă, discuția se închide în mod definitiv, iar cine ar încerca, în ciuda *dovezilor*, să înoiască acuză face do-

vadă de rea credință, infamantă în orice societate cinstită.

Și aici e punctul hotărâtor al discuției noastre. Este adânc caracteristic pentru moravurile noastre publice că un ziar, corporația politică cea mai înaltă a unui popor, repetă mereu, senină și imperturbabilă, o acuzație dovedită de mult ca o calomnie și înzestrată cu autoritatea unui lucru judecat. Nu paguba morală, nulă, ce se încearcă a ni-se aduce, ci coborârea moravurilor noastre obștești, pilda de rea credință demoralizatoare, dată de oameni cari, chiar ei, sunt chemați a fi paznicii cinstei publice, aceasta e ceea ce deplângem.

În cursul discuțiunii noastre, „Tribuna” s'a ferit totdeauna de a trece peste marginile buneii credințe. Nu i-ar fi fost ușor să ridice și ea acuza „tradării” împotriva comitetului național pentru greșeli, aproape intenționate, săvârșite la alegerile trecute? Fără îndoială ar fi fost o acuză exact atât de dreaptă și întemeiată, precum a fost cea aruncată asupra „Tribunii”.

La îndemâna amândurora, a noastră și a comitetului național, a stat deci aceiași armă, de aceiași valoare morală: acuza tradării. Am fi putut să o ridicăm și noi, mai înainte chiar deei. *Nu este oare extrem de caracteristic pentru moaralitatea celuiia dintre doi care în fața acestei situații aivea a ridicat'o, și nu este semnificativ pentru moralitatea celuiia care a repudiat'o în mod hotărât?*

Chestiunea asta lămurită, rămâne să ne întrebăm: ce a urmărit comitetul național prin acuza „tradării”, care a fost nevoia de a-și încărcă eugetul cu o calomnie? Explicația e foarte ușor de dat. Prin acuza „tradării”, trebuia întunecată și înmormântată discuțiunea cea dintâi, pusă de „Tribuna”, chestiunea incapacității, a greșelilor și neglijențelor politice, săvârșite de comitetul național! Justificarea a-

cestor greșeli era cu neputință și nu a fost nici măcar încercată, trebuia prin urmare ridicată o nouă chestiune mai senzațională care să înlăture pe cea dintâi și să scutească de orice răspundere pe vinovații înfrângerilor noastre politice. Între aceste două discuții deci, una de fapte, alta de idei și păreri, nu este nici o asemănare. Legătura silită care s'a stabilit între ele a avut monirea să amestece adevărul cu minciuna, întunecând pe cel dintâi.

Pentru ce a renunțat „Tribuna” de a adauge la criticele ei contra comitetului acuza „tradării”?

Pentru că nu-i îngăduia buna ei credință și pentru că criticele ei convingătoare nu aveau nevoie de această proptea necinstită.

Întrebăm și aici: care din cele două părți a dat pildă de încredere în dreptatea cauzei sale, în adevărul tezei ce reprezintă?

Să încheiem însă partea aceasta de discuții teoretice și puțin productive pentru cauza generală. Nu le-am provocat noi, dar a fost nevoie de această lămurire. Acuza tradării odată clarificată în mod neîndoios și irevocabil, ea capătă, cum am spus, autoritatea unui lucru judecat. Din clipa aceasta însă se deschide discuția altei chestiuni legată de ea și pendentă de ani de zile, care așteaptă o soluțiune definitivă e chestiunea mutării „Românului” din Arad la Cluj.

Cererea asta e motivată nu de interesele noastre meschine de existență, ci poruncită de marile interese generale și inextorabile ale neamului nostru din Ardeal și țara ungurească.

Menirea articolului următor va fi să lămurească și să expuie motivele acestei cereri.

Visul unui agent.

De Ion Dragoslav.

Mihăiță Șaranpoi agent de percepție, ceteste „Universul” și e necăjit, necăjit tare. De ce e necăjit? — Că de cincisprezece ani e agent de percepție și nici o îmbunătățire nu i s'a făcut. Și copii, patru la număr, nevastă, chirie, mâncare, lemne. Cu ce toate astea? Cu o sută cincizeci de franci pe lună? Da, haine, încălțăminte. Nu zău cu ce toate astea? Mai face el, îi mai pică, dar dacă nu e leafa mai mare, dacă nu e o ușă de înaintare, tot par'că ți-se pare că ai o piatră după gât. Și pe Mihăiță par'că îl apăsa cineva de cap în jos și par'că vedea lumea prin o sticlă colorată. Și pe când ceteste Mihăiță Șaranpoi „Universul” deodată se luminează și îi făcu o întipărire că a avut un buboi supărător și s'a spart și acum îi e mai îndemână. De cinci ori a cetit și a recetit ce era scris: o lume nouă se deschisese înaintea lui, că îi veni să se ducă la nevastă și să-i spuie: „Dragă am scăpat. Să știi că a sosit, în sfârșit momentul, să avansez: Dl Rudi Cocoreanu, din strada Oglinzii No 5”.

Și par'că vedea pe nevastă uitându-se cu neîncredere la el, iar el că-i zice: „Ce te uita la mine? Așa e. Uite ici scris în „Universul”: „Dl Rudi Cocoreanu”... și apoi, par'că auzi că iar fi răspuns nevastă-sa: „Ei, ce mai veste...” și numai gândind că are să-i spună așa, crăpa de ciudă. Deci își dădu cu mintea că ce ar trebui să-i spuie; mai bine să tacă și să facă, și gândul îl duse la ceace cetise: „Rudi Cocoreanu”... Doamne când a veni!... S'ar duce la dânsul și i-ar spune: „Sa-

lut, domnule Cocoreanu”. Iar dânsul i-ar răspunde: „Ah, Dumneata ești? Cu ce te poci ajuta?” — „Domnule Cocoreanu, uite ce e: sunt agent de cincisprezece ani, și v'ăși ruga să-mi-se îmbunătățească soarta, că am cinci copii, nevastă, și trebuie chirie, mâncare, haine, încălțăminte, cărți și n'am decât o sută cincizeci de franci pe lună”. Domnul Cocoreanu îi va zice: „Fă-mi o petiție”. El o va avea făcută și i-o va da; iar dânsul repede va chema pe Secretarul general și îl va înfățișa, că chiar atunci, să-l numească controlor clasa III. De acolo clasa II, și prima, până îl va face administrator financiar. Na're titluri, dar domnul Rudi pentru el poate face atâta bine. „Și de ce nu?” În străinătate cum e. Și gândi: „Da domnule în străinătate, un funcționar, dela vardist, ajunge în cele mai mari funcții; numai la noi...” Da, la noi după el e țara lui Hübsch unde toate se nesocotese și numai în străinătate sunt toate bunurile. Și la gândul că în țara noastră sunt lucrurile altfel ca în străinătate, Mihăiță se înecă de indignare și par'că i-se închise mintea ca o ușă la un beciu întunecos. Dar gândul iar îi fugi înapoi la ceva care îi mija o lume de primăvară.

El știa pe domnul Cocoreanu de vro-o zece ani.

În zece ani i-a pus peste o sută de sechestre pentru neplata datoriilor și întotdeauna s'a purtat cu dânsul bine: îi lua în scris mobila, ceva, apoi, se ducea la percepție de îi făcea procesul verbal și îl pune în plic închis și l' lăsa acasă; iar când avea să se fixeze vânzarea îi spunea termenul fără să fi primit înștiințarea în scris; așa că dl Cocoreanu avea vreme să-și mai plătească din dări. Nu-i vorba, tocmai asta îl face să nădăjdu-

O declarație. Din Otlaca primim spre publicare următoarele rânduri:

Măreția sărbătorilor dela sfințirea bisericii noastre, bucuria nemărginită din inimile noastre, s'a mărit și potențat prin venirea la noi a Ilustrului domn Dr. Nicolae Oncu. După cum în persoană, așa și cu aceasta ocaziune îi mulțămim din inimă, că n'a desconsiderat, invitarea noastră, ci a grăbit a ne face cinste și onoare! Respingem cu dispreț minciunile murdare din autorizatul Nr. 250 „Știre personală” că „a petrecut în acea comună cortedind pentru alegerea sa la congresul național-bisericesc. În cercul nostru până ce bunul Dumnezeu ni'l ține în viață, alt deputat nu se poate alege, căci da! ori care bun român dreptcredincios dorește, că Măritul Congres să nu fie lipsit „de plăcerea discursurilor cu iubirea, dragostea, amorul și afecțiunea pentru scumpa noastră maică biserică și neamul și națiunea și poporul nostru”!

Cei cari au fost la noi ca oaspeți bine văzuți și în număr așa de frumos, sunt rugați a sări întru apărarea adevărului și nimicirea minciunii murdare!

Cu toată stima:

Otlaca, 17 (30), Noemvrie 1911.

Georgiu Turicu, paroh. Iustin Iancu, paroh. Romul Mladin, paroh. Simeon Moler, Simion Ardelean, Bota Georgie, Vasilie Alb, Bogye B. Ioan, Ioan Balta, Petru Popa, Ștefan Cioban, Ștefan Iosif, Georgiu Ungurean, Ștefan Buderu, membri în comitetul parohial.

*

Reforma electorală în România. Dumineea trecută s'a ținut la Iași o mare întrunire publică a partidului liberal. Au asistat la ea, în frunte cu șeful partidului liberal, d. I. I. Brătianu, aproape toți membrii de seamă ai partidului. Cu acest prilej s'au spus mai multe discursuri de mare importanță, între cari remarcăm discursul dlui I. I. Brătianu și al dlui Constantin Stere, șeful partidului liberal din Iași. Toți oratorii au declarat că necesitatea reformei electorale este de neînlăturat. Actualul sistem electoral, cu cele trei colegii, au susținut oratorii liberali, nu mai e în stare să facă față împrejurărilor prin cari trece România. Se simte lipsa unei largiri cât mai mari a cadrelor electorale, aducerea mulțimei, care cere și are dreptul să-și facă o școală politică, între șanțurile constituției, regenerând prin aceasta spiritul public și viața politică din Regat.

iască, de câte ori intra la dl Cocoreanu în casă, aista îi esia înainte și l' ruga să facă cum o și mai bine, ba îl bătea peste spate, și la esire îi stringea mâna cu înfiorarea rece a unei piei care îi urca sângele dela picioare la inimă și de la inimă la cap și îi venea gust de ceva bun de băut și mâncat. Ba, câte odată era cinstit și cu câte o țigare.

Spuneți drept și d-voastră cetitorilor nu avea dreptul bietul Mihăiță să nădăjduiască dela suflet de om o îmbunătățire? Și au trecut zile nopți în tot felul de gânduri. Când iată că într'o seară așa răcoroasă de Octomvrie, când oamenii încep, a se muta, lemnele a se scumpi, trupul a cere haine groase; iar diminețile mijese în cojoace brumări, Mihăiță ceteste în „Universul”, cumă dl Cocoreanu a și luat punga vistieriei statului. Nu-și mai încăpea în piele de bucurie, ba să mai bage grija în șefii să l' ia mai cu domolul și pe colegi să nu l' mai ia peste picior, le și suflă că are protecția ministrului, dar văzând că nu le face nici cald nici rece, tăcu, lăsând vremei să le aducă pe toate. Când, iată că împrejurarea de a da ochi iar cu puternicul zilei, se ivi. Mai rămăsesse din urmă un rest de bani și sosise termenul să-și ceară. Dar dracul știe frate, el, care nu se arăchisise de omul acesta nici odată, el, care vorbea cu dânsul ca un prieten, el care fusese cinstit cu țigări, numai la gândul că are să dea ochi cu ministrul, se deșteptă în el un simțământ ciudat; nu l' mai vedea pe omul acela ca mai înainte: par'că între amândoi se pusese o prăpastie și omul acela era departe, departe și, tot ce-și închipuie că are să-i spuie i-se împietrise în inimă: — Ce să-i spuie și cum? — Capul îi era sec și nu s'ar

„Să dăm dar jos zidul, să ne scufundăm în adâncimile oceanului fără margini a maselor populare, și acolo numai vom putea găsi puteri morale nouă, spre a lupta împotriva rețelilor înrechite ale vieții noastre de stat”, a zis d. C. Stere în aplauzele celor prezenți.

Partidul liberal cere un singur colegiu, în care să voteze toți cetățenii români, cari știu scrie celi și au trecut peste 24 ani.

Când un partid de guvernământ atât de puternic, ca partidul liberal, cere o reformă atât de însemnată, ea se va și împlini, mai curând sau mai târziu.

*

Demisia șefului statului major.

Baronul Conrad de Hötendorf, șeful statului major al armatei, și-a dat ieri demisia, fiind primită de monarhul. Evenimentul acesta a avut un ecou european și asupra cauzelor demisiei circulă o mulțime de versiuni, în mare parte fantastice. Corespondentul nostru vienez, având ocazia să vorbească cu un înalt personaj militar, a putut să obțină următoarele lămuriri: Baronul Conrad de Hötendorf e fără îndoială o mare somitate militară în Europa, nu numai în monarhie, — e însă soldat din creștet până în tălpi și nu a ținut odată cont de stările politice din celelalte state, dacă a fost vorba de dezvoltarea armatei. În această împrejurare trebuie căutată cauza demisiei. Baronul Conrad cerea în împrejurările actuale din monarhie jertfe și mai enorme decât cele cuprinse în proiectele militare. Pentru reorganizarea completă a armatei cerea un buget de circa 500 de milioane. Mai cerea apoi fortificarea strategică a granițelor spre Italia și Balcani, căci credea într-o războinică la sud. Pentru realizarea planurilor sale militare a prezentat chiar un memoriu monarhului, cele două guverne însă au fost nevoite să refuze proporțiile memoriului ca fiind imposibile de prezentat camerelor din Viena și Budapesta. Baronul Conrad și-a îmbiat atunci demisia, dar

n'a fost încuviințată din partea monarhului. Văzând anevoințele cu cari se luptă în camere proiectele militare, baronul de Conrad a făcut propunerea, ca în scopul de-a spori depe acum contingentul de recruți să se depună din partea guvernelor un proiect aparte, — nici ideea aceasta n'a fost admisă însă. Văzându-se astfel din nou desavuat bătrânul șef al statului major a stăruit pentru primirea dimisiei sale, ceea ce i-s'a și acordat apoi ieri.

Dintre cei cari aspiră la situația șefiei statului major, cu mai multe șorți de reușă e adus în combinație actualul conducător de secție al ministerului de război, generalul Schemua. Se mai vorbește și de guvernatorul Bosniei, de generalul Potiorek. Baronul Conrad de Hötendorf a fost omul moștenitorului de tron. Imprejurarea aceasta explică multe, nu justifică însă fantasticele versiuni ce se debitează acum în legătură cu demisia.

În Germania vestea demisiei a fost primită fără emoții deosebite, nu tot așa la Roma, unde fostul șef al statului major era considerat dușman al Italianilor. Cercurile politice din Italia cred anume, că prin depărtarea baronului Conrad planul unor mai ostile fortificări la granițele sudice ale monarhiei nu vor mai fi reluate. Se spune chiar că însuși ministrul de externe, contele Aehrenthal s'ar fi potrivit acestui plan, din motive diplomatice ușor de ghicit.

*

Sedința Camerei. Îndată după deschiderea sedinței, ministrul de culte contele Zichy a depus pe birourile Camerei două proiecte de lege despre înființarea câte unei universități nouă la Pressburg și Dobrițin.

Intrându-se în discuția bugetului ministerului de comerț, ia cuvântul Heltai Ferencz, care atacă administrația căilor ferate, arătând că din cauza lipsei de vagoane an de an se întâmplă nenumerate nenorociri.

Discuția se va continua în ședința de Luni, mâine fiind la ordinea zilei reformele militare.

Intru îndrumarea Cooperației.

De Dr. I. Răducanu,

Docent de Economie Politică la Universitatea din București.

II.

Propaganda pentru răspândirea ideilor și organizarea societăților cooperative trebuie să se întreprindă, fără întârziere și cu toată energia. Alte neamuri — Sașii Maghiarii — ne-au luat înainte pe această cale. „Centrala societăților cooperative de credit” și „Hangya” (Furnica), Magazinul cauzial, federala cooperativei de consum ungare, — amândouă cu sediul în Budapesta — ca și centralele (Uniunea de control și Centrala cooperativă pentru aprovizionare în consum) ale Sașilor dovedesc organizații cooperative bine chibzuite și în plin progres.

Nu ne este îngăduit să stăm cu mâinile în sân și să pierdem vremea cu vorbe deșarte!

Propaganda cooperației ar urma să se desfășoare pe două căi:

a) prin pregătirea viitoarelor elemente conducătoare a satelor noastre, a preoților și învățătorilor;

b) prin întemeierea de societăți cooperative — acum, la început, a celor de credit și economie — acolo, unde se găsesc pe lângă condițiile materiale și cele morale, prielnice dezvoltării lor, acolo unde se pot recruta din „inteligenta” satelor conducători destoinici, cinstiți și cu tragere de inimă pentru binele celor obidiți.

Munca de propagare, cea mai însemnată, în prezent, — pentru răspândirea cooperației, — se poate susține cu ajutorul fondului V. Stroescu.

Intenția donatorului a fost tocmai ca aceasta sumă să slujească mai ales la pregătirea elementelor, îndrumătorilor cooperației.

Banii cheltuiți în acest fel, vor fi să-

el o spaimă că, sfiit se dădu în lături și abea îndrăzni să pue mâna la pălărie. Ministrul se uită doar la dânsul fulgerător, și intră cu trăsura în curte, se dădu jos la scară și intră, pe când trăsura se întoarse și stătu.

Mihăiță cu inima bătând, voi să intre dar sergentul îl opri:

— Dă'mi hârtia mie.

— Bine, zise Mihăiță întinzându-i-o; lasă, nu mă lăsați voi, dar când o vede Somația să vedeți cum are să mă cheme.

Și vardistul se duse de o dădu feciorului și Mihăiță așteptă, așteptă; trecu 1, unu și jumătate. Vardistul se duse și înrebă și se înturnă de plăți și birjarul care adormise, și-i zise lui Mihăiță:

— „Vino dle pe la patru că mi-se pare că s'a culcat”.

„He-hei, făcu Mihăiță în gândul lui; mai bine nu mai era ministru și căpătam dela el câte o piesă”.

Și plecă cu gândul să vie la ora 4. Ora patru!... I-se păru un veac: vremea părea un tort ce se urzea dela cer la pământ în nesfârșit. În sfârșit când clopotele dela „Independența” vesteau ora patru, Mihăiță era în poartă. Și vardistul vesti feciorul și după un ceas feciorul se înturnă:

— „A telefonat să vie dl perceptor”.

el o spaimă că, sfiit se dădu în lături și abea îndrăzni să pue mâna la pălărie. Ministrul se uită doar la dânsul fulgerător, și intră cu trăsura în curte, se dădu jos la scară și intră, pe când trăsura se întoarse și stătu.

Mihăiță cu inima bătând, voi să intre dar sergentul îl opri:

— Dă'mi hârtia mie.

— Bine, zise Mihăiță întinzându-i-o; lasă, nu mă lăsați voi, dar când o vede Somația să vedeți cum are să mă cheme.

Și vardistul se duse de o dădu feciorului și Mihăiță așteptă, așteptă; trecu 1, unu și jumătate. Vardistul se duse și înrebă și se înturnă de plăți și birjarul care adormise, și-i zise lui Mihăiță:

— „Vino dle pe la patru că mi-se pare că s'a culcat”.

„He-hei, făcu Mihăiță în gândul lui; mai bine nu mai era ministru și căpătam dela el câte o piesă”.

Și plecă cu gândul să vie la ora 4. Ora patru!... I-se păru un veac: vremea părea un tort ce se urzea dela cer la pământ în nesfârșit. În sfârșit când clopotele dela „Independența” vesteau ora patru, Mihăiță era în poartă. Și vardistul vesti feciorul și după un ceas feciorul se înturnă:

— „A telefonat să vie dl perceptor”.

Mihăiță nu se înșelase în presimțirea lui din-tăiu: în cale avea o prăpastie și omul care fusese așa popular cu dânsul, par'că era departe, departe, și cum s'ar ruina o casă, așa par'că simți în el un sgomot: surparea castelului de visuri, care-i dăduse cumaj și'l ametise, și fără să murmure se îndepărtă ca apăsător de un capac și privind lumea ca printr'o sticlă colorată în care nu se vedea decât pe el, nevasta și copiii.

A doua zi află că dl Perceptor este chemat la dl Ministru acasă; iar pe perceptor îl văzu în frac. Peste o lună de zile Mihăiță era iar, într'o seară de slujbă la percepție și citea „Universul”: Deodată tresări, căci în capul unei coloane cu litere monumentale ceti: „Medaliați cu „Răsplata Muncei”: Șt Popescu, Ionescu, Vasilescu și că deodată se opri ca împușcat: între alți Vasilești și Petrești, ceti: „Gheorghe Rășcanu perceptorul circumscripției a V-a din București”. Iar peste o lună ceti iar în „Universul”: „Proiectul de reformă al ministerului de finanțe” și între alte:

Art. 50. „Nimeni nu va mai putea fi agent de percepție decât în baza unei diplome academice de licențiat sau școală de comerț gradul al II-lea.

Art. 51. Actualii agenți cu o vechime de 10,

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute fabricanți de mobile în Marosvásárhely. Székely și Réti. Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

== Mare asortiment în trusouri pentru mirese. ==
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

mânța aruncată în pământ bun, din care va eși minunată roadă.

„Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român”, ar urma să înființeze, în primul rând, un *birou special de propagandă și educație cooperativă*. În acest birou s'ar strânge toate datele asupra stării de față a mișcării cooperative. — date ce nu se cunosc pe deplin, astăzi — s'ar alcătui instrucțiuni pentru administrarea diferitelor însoțiri satești; s'ar întocmi, de asemenea, statute.

„*Indreptarea practică*” etc. tradusă de Dr. A. Brote după lucrarea germană a lui Raiffeisen. (în 1895, Sibiu) nu mai corespunde vederilor din prezent. Cu toate acestea, munca depusă de regretatul Dr. A. Brote a fost meritorie și e deamă de amintit. — mai ales acum.

Model, în baza unor cercetări temeinice. Prin acest birou, în sfârșit, s'ar exercita un control asupra societăților cooperative până în ziua, în care acestea, destul de puternice, și ca număr și ca putere materială, ar lua inițiativa să înființeze un organ propriu — o Uniune — de control și îndrumare a lor.

Insași „Asociațiunea”, prin personalul biroului, alcătuit din 1—2 funcționari ce s'ar alege printre tinerii pregătiți în școlile speciale de cooperatie din Germania — ar avea chemarea să organizeze, periodic, ținerea de cursuri la seminarele pedagogice și teologice. Avem, în total, 6 seminare.

Sunt încredințat că „Asociațiunea” va dobândi ușor îngăduirea dela locurile competente de a ține cursuri de 2—3 săptămâni, pentru lămurirea chestiunii cooperative, din punct de vedere tehnic și practic. Și sunt, de asemenea, încredințat, că prin asemenea cursuri se va plămădi sufletul viitorilor fruntași ai satelor.

Fiecare tânăr eșit din seminarele noastre, să meargă la locul de muncă, cu conștiința deplină a îndatoririlor sale sociale.

Numai în acest mod, vom asigura un viitor mai trainic mișcării cooperative, — a cărei bază morală este creștinismul social.

III.

Dar, trebuie să ne dăm seama că însoțirile cari s'ar înființa nu vor progresa, cu toate că ar fi înzestrate cu statute-model, în care să se oglindească admirabil și prin-

15 ani sau mai mult vor fi scoși la pensie din oficiu”.

Aicea, pe bietul Mihăiță îl apucă tremurul; îl înfioră și par'că vedea sfârșitul pământului. Câtă pensie ar lua el pentru 15 ani? — 70 franci pe lună și mai puțin. Și patru copii, nevastă, chirie, haine, mâncare, lemne, și par'că îl apăsa un capac greu: lumea par'că cădea pe el și par'că le vedea toate ca printr'o sticlă neagră. Noroc că, abea dl ministru își vestise proiectul și guvernul a căzut...

Nădejdea mea.

*M'a înfiorat seninul-ți de pe cale
Și ochii tăi adânci ca două mări,
Dar mi-am topit suspinul în cântări
Și m'am legat tovarăș umbrei tale.*

*De tremurarea genelor sfioase
Mi-am prins norocul meu pe veșnicie
Și ți-am durat în inima-mi pustie
Altar slăvit nădejzii mângâioase.*

I. M. Pârvulescu.

ciunile cooperative și normele de conducere, luate dintr'o îndelungată experiență, pentru întreprindere, în partea ei comercială; însoțirile nu vor progresa, deși ar avea — să presupunem — administratorii necesari, oamenii cu simț practic și educație socială, — dacă nu vor dispune, la început cu deosebire, de un sprijin financiar din afară, adecă de o legătură favorabilă cu însemnatele noastre bănci.

Păreră noastră este că băncile fruntașe dela noi vor ști să aprecieze, luând pildă dela organizarea financiară a Sașilor, — însemnătatea mișcării cooperative, vor ști, în interesul lor, prin mijlocirea acesteia, să câștige un mare și întins teren de activitate, care le-ar aduce, pe lângă un profit material, și recunoștința obștească ce se datorește unei opere sociale și naționale.

Dacă cei cari sunt în fruntea marilor noastre bănci comerciale, se vor convinge că e mai sigur și, în acelaș timp, mai practic, să stea în legătură de operațiuni cu însoțirile, bazate pe răspunderea solidară nelimitată a unui sat întreg, decât cu un ins cu totul singuratic, dacă, ținând în seamă valoarea reală a garanției ce o înfățișează acea răspundere, vor limita creditul ce acordă însoțirilor, la limitele raționale. — Vom avea o nouă și chibzuită organizare a creditului țărănesc fără însă să știrbim interesele institutelor noastre financiare existente, atât de folositoare gospodăriei poporului românesc: vom avea un mare curent în viața satelor; curentul solidarismului ce se va resfrînge și asupra vieții politice.

Să stringem rindurile plugarilor, să ne îngrijim și de buna stare materială a lor, căci numai astfel vom putea duce lupta națională cu mai mulți sorți de desăvârșită izbândă!

Cazul fără însemnătate.

„*Minciunița de o zi*” se termină într'un mod tragi-comic pentru d. Goldiș. Chiar ieri îl mai asigura odată într'o dulcegărie goldișistă pe d. Vernescu despre stima și iubirea sa, ca azi să vie cu chitanțe să încerce a reduce onorabilitatea fostului său prim-redactor.

Altfel, cecace prevedeam, d. Goldiș declară afacerea de „absolut fără o însemnătate”.

De unde să aibă vre-o însemnătate. E vorba acum doar de d. Goldiș. „Afacerea” avea importanță, numai când amicul său *Cehan*, fost corector al nostru, concediat, fără „asigurările noastre de stimă și iubire”, și-a vândut proza sa murdară dlui Goldiș, în care-și bătea joc de d. Boeu, plătindu-i insolentele după calitate: cele mici cu bani mai puțini, cele mari cu bani mai mulți. Ș nenorocitul putea găsi o explicație. O, atunci „afacerea” avea nu numai importanță, ci era extrem de interesantă și amuzantă. D. Goldiș și amicii săi se stricau de râs asupra „desvărilor” mercenarului.

Cazul dlui Vernescu, nu știm încă dacă va avea ori nu vre-o importanță, una incontestabil are și până acum: aceea de a răsbuna într'un mod crud armele neloiale și necorecte cu care operează d. Goldiș în viața publică.

Scrisori din București.

Vestitorii iernei. — Umbre și lumini. — Gânduri de toamnă — În mijlocul firei. — Carnetul unui hoinar.

București, 16 Noembrie.

De câteva zile cerul s'a înouat. O negură deasă, rece, posomorită s'a lăsat peste orașul până ieri luminat de soarele blând de toamnă. Primele zile friguroase, cari anunță apropierea iernei. În parcuri se scutură ultimele petale de crisanteme, cari până deunăzi rideau vesele în lumină. Nimic mai înduioșător decât un strat de flor peste care a căzut bruma ca un lînțolin străveziu. Nimic mai înduioșător ca un strat de flori, ce mor într'un mare pustiu de vântul toamnei.

Străbați cărările Cismegiului și în suflet îți pătrunde fiorul trist al singurătății. Arborii și de frunze se apleacă triști în bătaia vântului. Pe lac plutesc frunzele căzute, și, ca o amintire frumoasă într'un suflet mohorât, o lebedă se plimbă gânditoare dela un mal la altul. Se oprește din când în când, dă obosită din aripi, face să răsună pustiul de crântănituri strident, mărește parca melancolia din suflet.

Pe astfel de vreme îmi place să pornesc bucurar. Să pornesc departe, să las orașul în urmă, o zburcișorul lui, cu patimile lui, cu zorul lui. De parte. Acolo pe câmpul presărat cu diamantele toamnei târzii, par'că înțelegi mai bine suspinul splendorii, care se duce. Și pustiul din sufletul tău se înfrățește cu acela din fire. Îți pare că așezi la înmormântarea cuiva care ți-a fost drag. Și te-ar mustra conștiința o viață întreagă, de a pregeta să-i mergi până la mormânt. Și ce prieten dragă ne este nouă tuturor natura. Ne-a adus nopțile de primăvară cu cântecele de priveghetori. Ne-a adus verile reverii, ne-a adus nealiniata poezie a unei toamne binecuvântate. Și acum se duce.

Ce mă face să scriu acestea? Mărturisesc că lirismul într'o cronică nu și are rostul lui. Și cu toate acestea... Stând veșnic între aceleași patimi, simți nevoia de a te rupe din mijlocul lor, de a te regăsi pe tine cel dealtădată, copilul munților și creștetile încoronate de nouri, copilul codrilor care înțelege ce șoptesc frunzele când adie vântul, ce povestește isvorul limpede ca cristalul, ce spulstropul de ploaie în cântecul lui.

Întâlnind la fiecare colț de stradă redactorul de a ajunge, auzind în fiecare clipă povăelile celor atât de mult încântați de propriul lor eu, tu care în copilăria ta ai învățat să îți înpreuni cu evlavie mâinile și să te închini, vezi că ești de străin, cât de mascată e lumea asta, ce cu lipsa-i de suflet are pretenția de a fi reprezentata celor mulți și buni, celor cari știu să creadă și să nădăjduiască, celor cari au un suflet.

Câtă dreptate are Iosif în scrisoarea sa în scrisori, pe care o adresează lui Goga. La noi e mare bine. La noi sunt mai puțini actori și mai mulți oameni. La noi nu se joacă roluri, ci se trăiește viață reală. La noi nu sunt cenacluri, unde în viză, cari până ieri nu aveau unul pentru altul decât cuvinte de ocară, acum să se extazieze într'insufletită admirație mutuală. La noi visul poate să înflorească, și, chiar dacă se aude zornitul de lanțuri și pocnetul de pușcă — departe în zarflutură alb și curat stindardul libertății. Nu avem un ideal, pe care-l putem mai bine preciza. La noi simți mai bine că viața are un rost, că înaintea de toate ești un soldat. Un soldat al lui mai sfinte idei. Un soldat al libertății și al luminei. Câtă dreptate are Iosif când îi scrie lui Goga să rămână acolo.

E drept că în timpurile din urmă și la noi s'a fost aleși de un popor întreg să lupte pentru libertatea gândului. Dar față de aceștia ce poți...

Pentru d. Al. Vaida-Voevod.

Autorul răspunsului din Nr. 243 al „Tribunei” relativ la scrisoarea deschisă ce ai adresat D-ia D-lui Goldiș — sunt eu.

Și pentru că afirmația „minciunei trecute la protocol” te predispune în paroxismul de mânie ce se svârcolește în rîndurile laconice din „Românul” de azi, la acuzația că „Tribuna” „se identifică cu deputații șovinisti ai Camerei coaliționiste, cari știind, că eu (d. Vaida) am citit versurile cu pricina, totuș au adus hotărîrea că nu le-aș fi citit” — mă simt dator să aduc o rectificarea acestei acuzații a D-tale.

Nu, d-le Vaida, nu cu deputații șovinisti ai Camerei coaliționiste ne identificăm azi când susținem minciuna versurilor dtale cu pricina, ci cu amicii dtale d. V. Goldiș și d. Dr. Ștefan C. Pop, cari se aflau cu d-ta în Cameră, și erau în măsură prin urmare a cunoaște adevărul mai bine decât noi. Afirmația noastră „cu minciuna de care a trebuit odinioară să roșească un neam întreg” — este numai repetarea afirmațiilor amicilor D-tale intimi de azi dd. Goldiș și Ștefan C. Pop.

Acum cinci ani, când cu chestia Vaida din Cameră, o repet azi din nou, pe cuvântul meu de onoare, ceea ce-ți poate proba toți amicii mei din Arad, dacă dnii sus citați ar avea curajul să tăgăduiască — au venit în redacția noastră în timpul nopții, dd. Goldiș și Pop, cerîndu-ne în numele „disciplinei” nu numai să nu-ți luăm apărarea, ci expressis verbis, „să-i dăm în cap” lui Vaida, care a făcut clubul de rușine, căci nu-i adevărat că ar fi citit versurile și dânsii, pe un om care minte, nu-l pot susține. Am spus amicilor dtale de azi, că nu le putem împlini această cerere, dimpotrivă că suntem hotărîți chiar să te susținem în ori ce împrejurare, cu toată hotărîrea, căci ori cum ar califica dânsii purtarea D-tale, scopul poate totuș scuză uneori mijloacele și minciuna, dacă era, nu era decât un exces de zel greșit pentru interesul cauzei naționale.

A doua zi, dacă ironia împrejurărilor de azi, îți poate îngădui o mai bună aducere aminte, ai putea să-ți însemni în treacăt d-le Vaida, că aderam atitudinii D-tale, în fruntea unei entuziaste telegramme de felicitare, pe care și-o trimisese într-una din pornirile sincere ale sentimentelor mele față de D-ta și față de cauza națională.

A treia ori a patra zi, erau în Arad să-mi ceară socoteală martorii dlui Frâncu, pe care tot dintr-o asemenea pornire, îl atacasem pentru D-ta.

Nu se putea ca acest devotament să nu-și primească răsplata sa. Era prea sincer, prea pătimaș, prea orb ca să nu-i urmeze recunoștința din parte D-tale, recunoștință care n'a întârziat mult.

Astăzi suntem puși față în față în vâltoarea unei dușmăni aprige pe care ai și-

nut de sfântă datorie să o aprinzi cu tot focul inimei D-tale, care palpită pentru neam. Ei bine, vitregia vremurilor de azi trebuie cu toate acestea să nu te facă să uiți nici D-ta, că... scopul poate totuș scuză uneori mijloacele: cu armele ce ne lovești, ne apărăm. Și dacă D-ta, care ne faci pantelimoni, bandiți, tâlhari, într-o complectă uitare de sine, ne spui că ești surprins de „tupcul” nostru, pe noi dela D-ta nu ne mai surprinde nimic.

Imi mai citezi din acel articol al meu, următoarea frază: „N'am dori să ne răfuim definitiv cu dsa, căci pentru aceasta îi lipsește și curajul, dsa a insultat pe mulți, dar nu ne aducem aminte să-și fi susținut vredodată bărbătește acuzele”. Afirmația aceasta o însoțești cu următoarea observație:

„Aceasta infamie e vrednică de bandiții condeiului, cari prostituiază zilnic în „Tribuna” limba românească. Dacă ei nu doresc să se răfuiească definitiv cu mine, doresc să mă răfuiesc eu cu dânsii. Ii provoc deci, pe dnii Bocu și Schiopu să-și dovedească afirmarea calomnioasă, ori să recunoască că insultându-mă și calomniându-mă pe mine au fost victimele unei nefericite forțe majore, a obiceiului lor de a minti, calomnia și mistifica, în care caz o să-i iert, după ce „năravul din fire n'are lecuire”.

Nu știu, dacă vei considera un caz de suficient pentru îndreptățirea declarației mele de sus, dar pe acesta, dacă-mi dai voce, ți-l prezint. E cazul întâmplat cu mine, care a făcut atâta valvă și care reapare fără de voie mereu ca o muștrare, în desfășurarea nenorocită a neînțelegerilor dureroase de azi.

D-ta ți-ai împrumutat atunci, numele și aureola neștirbită încă pe vremea aceea, la o adevărată campanie de calomnii și insulte meschine, împotriva mea. Toate murdăriile intrigilor odioase, cari se făceau aici în Arad, din motive desvăluite astăzi, cari n'au găsit pe cutezătorul să le ia asupra-și, Domniata cu un trist curaj, dar cu o și mai tristă lipsă de simț a răspunderii, le-ai primit asupra D-tale. Nu vreau să insist aci asupra părții politice a acestei celebre afaceri, căci acum ne interesează partea pur personală.

Ei bine, care a fost atitudinea D-tale ca-valerească în împrejurarea aceasta?

Constrîns de potopul injuriile D-tale, pe care n'aveam nici puțința să le controlez, în felul cum binevoiai să le împrăști în dreapta și stînga, ți-am cerut reparație ca-valerească.

Atunci însă D-ta, sub scutul unei aristocratice grațitudinii, mi-ai spălat onoarea în fața întregii opinii publice românești cu îngăduitorul verdict: că insulta nu a fost de ordin personal ci politic. Marinimos ca totdeauna, generositatea ți-o rezervase-și față de D-ta însuși, nu față de mine.

Correspondent.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chemică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Am fost eu acela care te-am iertat atunci pentru considerația superioară a bunei înțelegeri, căci eram tocmai în fața campaniei electorale și m'am retras cu sacrificiul persoanei mele, din calea surzii D-tale, care nesocotea tot. Firesc era, să se facă lumină și mai curînd sau mai târziu să se destrame negura infamiilor cu care mi-se coperea numele.

După toate aceste eram ori nu în drept să afirm că Domniata insultă, dar nu-ți susții bărbătește insultele?

Dacă n'aveam dreptul acesta, fac apel la cavalerismul D-tale integru, susții D-ta în fața lumii întregi, acuzele, al căror ecou te-ai făcut anul trecut la adresa mea și în temeiul cărora jertfeai interesele naționale, pentru motivul de a nu-ți sta alături în viața politică?

Pretind aceasta din partea Domniei Tale și o cer în mod imperios aceluia care are bonomia de a mă ierta a doua oară, după ce a avut bunăvoința a patrona în organul amicilor săi reeditarea mișelească a infamiilor odioase, ce se debitează pe socoteala mea. Cavalerismului, Domniei Tale solicit acum, înlăturarea omului de paie îndărătul căruia se dosesc mișei, înaintea Tribunalului din Oradea mare. Pentru că nu e timpul pierdut, ca Domnia Ta să poți susține cinstiți și pe față, dar la Tribunal acum, afirmațiile pe cari și așa-ți place să le lași să le înțeleagă alții din rîndurile D-tale.

Ori, dacă nu susții aceste acuze, crezi D-ta că intră în datoria demnității D-tale, de a da satisfacția cuvenită, nu adversarului politic, ci omului ponegriț de Domnia Ta fără nici un temei?

Sper că d. Vaida mă va învrednici de un răspuns.

Arad, 1 Decembrie 1911.

Sever Bocu.

Cronică școlară.

Indrumări pentru o direcție mai practică a Reuniunii noastre.

De Traian Mager, inv.

IV. Noui tărâmurii de muncă.

Pe lângă lucrările metodice didactice, disertațiilor noastre ar trebui să dea o mai mare însemnătate pregătirii și culturii învățătorului, vieții lui sociale și artelor, îndeosebi literaturii și muzicii.

Anunț câteva teme din cele mai interesante.

1. Pregătirea prealabilă a elevului de preparandie. În țara noastră absolvirea alor 4 clase medii îndreptățește la primirea în pedagogie. Nu v'arți pus nici când întrebarea: capitalul de cunoștințe și vârsta fragedă de 14 ani corespunde oare seriozității pe care o reclamă științele pedagogice? Chiar și mai rău. Până mai câțiva ani în urmă aproape toți elevii erau băiețândri numai cu școala din sat, cari dovediseră aplicări pentru străna. Chiar și astăzi se mai primesc cu pregătiri sub lege. Dacă luăm sub cercetare contingentul celor cu terminarea în regulă alor 4 clase gimnaziale sau civile, nu vom rămânea nici decît încântați. Vei afla aci elevii cei mai slabi, cu clase repetate, cu mulțimea de corecții prin testimonii, elevi, cari n'au îndrăznit a păși în gimnaziul superior, precum și naufragiții tuturor carierelor. Dacă vre-un intelectual de-al nostru descopere la sate un copilăș cu aplicări de cântăreț, haid eu el la preparandie, că-i bun de dascăl! Și-l lasă de multe ori acolo, fără nici o îngrijire, pe capul directorului, care din milă nu-l poate da în uliță. Nu se mai întreabă, are oare și celelalte capacități intelectuale?

Așa ne pretuieste azi pe noi societatea!

Și sunt o mulțime de cazuri de aceste. Sporadic de tot este numărul celor distinși și săraci, cari de se mai întâmplă să fie cântăreți slabi (experiența ne-a dovedit-o dese ori), ori părăsesc cariera, ori își duc viața celor 4 ani în seminar, cât și după absolvare, în cea mai nefericită poziție. În genere, cetățenii micii academii aduc eu sine o defectuoasă cultură generală, cu toate că pedagogiile sunt socotite institute de specialitate. Și acesta ar și trebui să fie scopul prim, ele au însă o luptă prea mult pentru înzestrarea cu cunoștințe de cultură generală. Ne mai luând în socotință, că înțelegerea, doctrinelor pedagogice reclamă cea mai temeinică cultură. Astfel se pare o naivitate a și propune acestor elevi: psihologie, logică și filosofii lui: Rousseau, Pestalozzi, Bazedov, Locke, precum a tuturor celorlalți savanți ai lumii.

Bine, manualele de școală aranjate și scrise într-o formă de admirat, explicațiile clare ale profesorului te fac să înțelegi pe un moment cele împărtășite, dar intelectul tău nu lucrează mai departe, nu le poate lega de ideile proprii, nu te pune pe gânduri, nu-ți poți însuși tăria convingerii în cele învățate. Creerul nu poate păstra astfel impresiile slăbuțe, iar tu nu te alegi cu nimica. Mi-se dă ocaziunea să studiez din nou psihologia și din data ce-am luat-o la mână, nu mi-am mai putut abate atențiunea în altă direcțiune, până n'am isprăvit-o, atâta farmec m'a cuprins din deslegarea atâtor probleme veșnice, cari tocmai prin apropierea lor stau atât de departe de judecata comună. Chiar faptul, că în seminarii secția teologică de câteva decenii a percurt o victorioasă cale trebuie să ne îndemne a ridica și secția pedagogică la același nivel, căci azi acești doi factori au ajuns la egală îndreptățire în munca ce o prestează pentru luminarea obștei.

La teologie se primesc numai elevi absolvenți ai școlii medii. Avem o mulțime de proști cu teologia superioară, cu terminarea cursurilor de filosofie și drepturi și poate nici un învățător absolvent al pedagogiei superioare. Să ne ambiționăm mai mult pentru carieră și însușindu-ne doviză „prin noi însine” să ne arătăm o breslă doritoare de înaintare. Să accentuăm prin intrinșurile noastre și prin presă necesitățile noi, ce ni-le impune spiritul vremii; ridicarea pedagogiilor la rangul de academii și absolvarea liceului ca firească condiție pentru candidatul de învățător.

Toate deducțiile ce se pot trage din frământările vieții sociale universale de azi ne arată, că viitorul cel mai apropiat este al școlii populare, care muncește pentru trezirea maselor la conștiința de om. Înțelesul vremii să-l spunem și atunci, când alte specii de învățători din astă țară nu ar face-o.

În istoria de mână a școlii, să încercăm a serie și noi o pagină.

Pentru a nu lărgi prea mult cadrul acestei lucrări, amintese în treacăt încă câteva teme de lucru — fără a mă extinde, deocamdată, asupra tratării lor.

2. Instruarea și educarea candidatului de învățător.
3. Primul pas în viață, alegerile de învățător.
4. Leafa învățătorului în raport cu pregătirile și munca ce o prestează.
5. Cărtirul și supraedificatele.
6. Grădina școlii, grădina de model.
7. Sala de învățământ și igiena ei.
8. Elevul: psihologia copilului.
9. Frecvența școlară.
10. Cariera de onoare a învățătorului, alegerea lui în diferite corporațiuni, cinstirea morților noștri.
11. Lucrări din domeniul artelor (a literaturii și muzicii îndeosebi). Aci aparțin și lucrările istorice.
12. Chestia aranjării de excursiuni de vacanțe pe seama învățătorilor.

În aceste câteva puncte am deseri aproape tot cercul nostru de activitate, afară de obiectele atât de des uzitate și până aci. (Metodă, disciplină, activitate extrașcolară).

V. De încheiere.

Prin aceste observări n'am urmărit nici un scop ascuns, ci singură dragostea de a vedea prosperînd această instituțiune, nouă atât de scumpă,

m'a îndemnat să-mi spun părerile aici în public. De două idei principale am fost călăuzit. Întâi: Intelctualizarea vieții noastre publice în toate manifestățiunile ei, ceea ce ni-se impune de o capitală chestiune de viață, cum pe toate terenurile și aici. A doua: Ținându-se cont de toate trebuințele învățătorului, Reuniunea luând o direcție mai practică și astfel ajutată de însuflețirea generală, va putea desvolta o mai rodnică activitate în interesul binelui comun.

Se pot duce la îndeplinire aceste idei și în cadrul statutelor existente, dar „Scopul” (§ 2) ar trebui mai pe larg explicat, ori eventual modificat, ceea ce încă o prevede § 26. N'am desigur steagul roș al răsvrătirii și sunt cel mai mare dușman al gălăgiei nesăbuite. Am spus o vorbă de cum să se dreagă ici și colo. Am înțeles că să-mi păstrez obiectivitatea: n'am pus nimic în cărua nimănui și n'am zgândărit rane, din care să curgă sânge. Destulă vlagă ne mistuiește în nici un folos pe celălalt teren, să ne ferim de atare impas. Am cea mai mare încredere în conducătorii de azi ai Reuniunii și — îndeosebi — în mâinile lor depun neînsemnatul meu prios.

Din parte-mi am firma convingere, că am făcut ceva bun, ceea ce îmi servește spre deplină mângăiere.

Războiul italo-turc.

Face mare senzație știrea publicată în numărul de ieri al ziarului vienez „Reichspost” din partea corespondenților său la Roma, despre ieșirea Italiei din tripla alianță. Italia se vede îndemnată la acest pas, în urma atitudinii dușmănoase diplomației și presei germane și austro-ungare manifestată cu prilejul actualului conflict în Turcia. Își va părăsi dar vechile alianțe intrând în tripla entente.

Ieșirea deși necofirmată dar și nedemintată a produs mare senzație în cercurile din Viena.

Italia iese din tripla alianță.

Ziarul „Reichspost” publică la loc de frunte în numărul său de ieri următoarea corespondență trimisă din Roma:

„În zilele din urmă au fost mai multe convorbiri, la cari s'au discutat viitoare demersuri ale Italiei față de statele aliate. Aceste convorbiri s'au ținut în urma punerii ministrului Franței la Roma. Italia să iasă din tripla alianță și să se alature ententei triple. Guvernul italian primum propunerea, intrând chiar și în discutarea punctelor mai de importanță ce privește chestia balcanică. Italia va rămâne și pe mai departe pe același punct de vedere cu Austro-Ungaria.

Ministrului de război nu i-a trebuit multă argumentație, ca să câștige guvernul italian propunerii sale. Atitudinea diplomației germane și austro-ungare lăsată jutat mult. Căci sunt cunoscute rezultatele ce le-a produs în Italia creșterea presei germane care a trecut marginea unei critici ce se aștepta din partea puterilor aliate. Afară de aceasta la Roma se crede, că și intervenția Rusiei contra căreia Dardanelele a fost manopera puterilor aliate, Germania și Austro-Ungaria.

Comunicatul se termină cu declarația, că guvernul susține cele comunicate, chiar și în cazul unei desmintiri oficiale.

Blocarea Dardanelor.

„Neues Wiener Journal” primește din Viena informația, că Italia a adus la cunoștința puterilor, că în cazul când Turcia nu va încheia pacea, Italia va fi silită să atace prin ori ce puncte ale Balcanicului europeană. În urma acestei note se crede că puterile vor lua din nou în mâni rezolvirea

mai în grabă a conflictului. Vor atrage atenția guvernului otoman asupra eventualelor complicații balcanice ce pot izbucni la toamnă în urma durării războiului. E în interesul Turciei să curme aceste ostilități zadarnice.

Cheltuielile Italiei pentru război.

Cheltuielile Italiei pentru război, s'au ridicat considerabil în urma trimiterii a noi trupe. De prezent se află în Tripolitania 100.000 de oameni pentru a căror întreținere se cheltuiesc zilnic 5 milioane de lire.

INFORMAȚII.

A R A D, 1 Decembrie n. 1911.

După doi ani...

Blaj, 30 Noembrie 1911.

Se împlinesc azi doi ani dela moartea preacurții a marelui bărbat al bisericii și neamului, canonicul Augustin Bunea dela Blaj. Lovitura aceasta năprasnică a săpat adânci brazde în sufletele celor luni, cărora le zace la inimă prosperarea bisericii și a neamului. Se părea, că sub impresia grelei încercări, bărbatul cuvântului hotărât și al faptelor mari va rămânea eroul zilei de mâne, viața căruia, ca un far luminos, va arăta calea spre limanul dorit de întreg poporul românesc.

La groapa lui, nouă atât de sfântă, se făcură făgăduinți solemne, pline de sinceritate.

Au dispărut, sub impresia groaznică nenorociri, toate veleitățile politice și confesionale. Toți păreau, că înțeleg, că în urma pierderii acesteia ireparabile neamul și biserica sunt asemenea unei familii rămase fără părintele ocrotitor.

Lacrimile de durere ne-au unit pe toți.

A trecut vreme la mijloc. Valurile s'au liniștit; oamenii de aci s'au dat cu lipsa lui, iar alții au cercat, cu ori ce preț, să-i ocupe locul. În afară de orașelul unde odihnește, în depărtări și mai ales peste munți, amintirea lui e vie încă. Aceia știu aprecia meritele și știu cinsti pomenirea celui vrednic de veșnică amintire. Aici abia câțiva bărbați de inimă, cu sentimente nobile îl mai amintesc cu sfințenie.

La 30 Nov. 1910, împlinindu-se un an dela moartea lui Aug. Bunea, s'a oficiat un parastas pentru odihna sufletului repausatului. Afară de clerici, de câțiva profesori și de nepoții adormitului — din Blaj nu a fost nime de față.

La serbările „Astrei” a trebuit să vină prietenul sincer și îndurerat de peste munți, d. Nic. Iorga, ca să arete celor de aci, că trebuie să ne aducem aminte cu toată pietatea de acela care a fost podoaba Blajului — Augustin Bunea.

Azi deasemenea s'a slujit un parastas în capela seminarială pentru sufletul lui Aug. Bunea. Se cade deci, ca baremi cu ocaziunea acestor fel de aniversări triste să cernem și fixăm șapte cari sunt în legătură cu cel adormit.

Vor trece ani... Tinerii, cari au privit la el, la un soare care luminează și încălzește, vor ajunge ca mâne în fruntea mișcărilor și frământărilor neamului. Va trebui să luptăm cu cuvântul și cu fapta pentru înaintarea poporului.

Aducerea aminte de Tine, este pentru noi totdeauna o elevare sufletească; o întărire a caracterelor și o garanție a biruinței... Ne săgeată și acum prin inimă emoțiunea adâncă produsă de vorbele Tale profetice: și dacă cerul s'ar prăbuși peste noi... noi tot vom trăi și vom învinge...

(+)

— **Colaborator nou.** Publicăm azi la foaie, înțeleg contribuție a noului nostru colaborator d. Ioan Dragoslav, nuvelistul cetit și cunoscut din generația mai nouă.

Bulgaria și România. Am publicat zilele trecute un comunicat al semioficiosului unguresc „Magyar Kurir”, în care se susținea că intențiile războinice ale Bulgariei față de Turcia au fost zădărnice de atitudine energică a României, care a declarat că în momentul când Bulgarii ar intra pe teritoriu ture armata română ar trece Dunărea. Acest comunicat cearcă să-l desmintă azi „Budapesti Hirlap” al cărei corespondent din București ar fi avut o convorbire cu ministrul bulgar de acolo. Ministrul bulgar din București ar fi declarat că România nu a intervenit în această chestiune chiar și din simplul motiv că demnitățile de stat a Bulgariei nu ar permite un astfel de lucru. Bulgaria, de altfel, dorește în Balcani cea mai desăvârșită pace, pe care nici nu voiește să o tulbure nici nu va permite ca alții să o tulbure.

— **Triumful adevărului.** D. Roman R. Ciorogariu a primit din Șanaieu următoarea scrisoare:

Preacuvioase și iubite Părinte Ciorogariu.

Dvoastră, cei ce a-ți suferit pe nedreptul atacuri dela oamenii înguști la suflet, fie-vă răsplăta: *Aurcola împletită din razele căldurei sufletului și a dragostei noastre de neam; păși-ți înaintea fără teamă și sfială, caci obștea românească știe și va ști și mai mult să reducă la adevărata lor valoare atacurile îndreptate contra Dvoastră, și va ști și răsplăti statornicia Dvoastră, — și a tovarășilor de luptă grupați în jurul „Tribunei” cu scop de-a duce o luptă desinteresată, și eu succes pentru desrobirea neamului, și știm cu toții, că mai gata sunte-ți — cu noi alătura — să Vă lăsa-ți tăiați în roată ca un Horea și arși pe rug, decât să trădați neamul.*

Faimoșii disciplinători simțesc că nu-i departe ziua cea mare, când obștea românească va începe selecțiunea valorilor.

Să trăiești Părinte, trăiască și înflorească „Tribuna”. *Nicolau Popa, preot gr.-cat.*

— **Un bust lui Gheorghe Panu.** Cetim în ziarul „Mișcarea” din Iași următorul apel:

Implinindu-se un an dela încetarea din viață a mult regretatului Gheorghe Panu, mai mulți admiratori ai defunctului, au luat inițiativa pentru formarea unui comitet care să ridice acestui fiu ilustru al Iașului, o statuie în mijlocul orașului în care el ridicase steagul democrației și pe care el l'a reprezentat cu atâta strălucire în parlament, până în ultimul moment al vieții sale.

Dacă acest mare sămănător de idei, căruia întreaga democrație română datorește atât de mult, e o glorie națională și nu numai a Iașului, noi ieșenii avem în primul rând datoria de a-i eterniza numele printr'un monument demn de el și demn de noi.

În vederea acestui scop, facem apel la toți aceia cărora e scump numele lui Gh. Panu, să adreseze ziarului „Mișcarea” adesiunile lor și atunci, când aceste adesiuni se vor aduna într'un număr îndestulător, semnatarii lor vor fi convocați spre a organiza un comitet însărcinat cu adunarea mijloacelor și cu toate lucrările premergătoare.

— Dinastia chineză e pierdută.

Din Peking se telegrafiază că familia imperială a fost sfătuită de Juansikai și de alți credincioși ai curții să se refugieze sau să se sinucidă în mod demn de oarece cauza dinastiei este pierdută.

Yuan-Si-Kai, în numele dinastiei a cerut ajutor dela puteri contra revoluționarilor. Provinciile Pecili și Siangfu potestăză contra acestui demers al lui Yuan-Si-Kai.

Știrile comunicate de consulii din Hankau spun că trupele împărătești au luat orașul Hanyang, după o crâncenă luptă. Se crede că revoluțiunea va pierde peste

câteva zile ori ce impotantă deși desordinele pot încă continua multă vreme.

— **Luarea Griviței.** Din București ni-se scrie: „Liga Culturală” secțiunea București, organizează pentru ziua de 28 Noembrie o mare serbare la Ateneul Român pentru comemorarea zilei de 27 Noembrie.

D. Tudor Popescu secretarul secțiunii va vorbi despre puterea noastră armată în 1877 și în timpul defață.

— **Demonstrații franceze contra Germaniei.** Din Paris se anunță: Studenții bonapartiști au ținut Luni o întrunire, în care s'a discutat asupra convenției franco-germane. După întrunirea studenții au ieșit pe bulevard, stîrgînd „Jos Germania!”

Politia a împrăștiat pe demonstranți. Studenții bonapartiști au trimis și un apel la comisia externă a parlamentului, rugînd-o să nu aprobe convenția franco-germană, până când nu va fi iscălită și convenția spano-germană.

— **Studenți universitari.** După cum reiese din anuarul de curînd apărut al universității din Budapesta, numărul elevilor a fost de 6856. După confesiuni, locul prim dintre aceștia îl ocupă rom.-cat. cu 2912, urmează apoi izraeliții, cu 2361, reformații cu 702, luteranii 497, gr.-or. 199, gr.-cat. 152, unitari 21 și 7 nenorociți sunt fără confesiune.

— **Un protest al Rabinilor din Rusia.** Din Petersburg se anunță: Un număr de 800 rabinii au semnat o declarațiune prin care protestează contra legendei omorului ritual.

Religiunea mozaică — declară rabinii prin protest — condamnă cu asprime omuciderea în genere și nu există nici măcar vre-o sectă evreiască pentru participarea așa zisului omor ritual.

— **Biblioteca „Flacăra”.** Din București ni-se scrie: Marți 22 Noembrie apare Biblioteca „Flacărei”. Scopul acestei biblioteci este să vulgarizeze, în bune traduceri românești, romanele cu acțiune mlută, cu subiecte de senzație ale frunțărilor literaturii universale și să răspândească în cercuri cât mai mari documentele omenesti pe cari le cuprind, adesea în formă atât de captivantă, amintirile bărbaților sau femeilor celebre.

Fiecare volum al Bibliotecii „Flacărei” va avea cel puțin 160 de pagini în octav și se va vinde numai cu 90 bani exemplarul. Un abonament de 10 volume va costa numai lei 8.50 în loc de 10.50 cât ar costa cu prețul obișnuit plus porto.

Coperta va fi colorată.

— **Omorirea a șase persoane și sinucidere.** Din Londra se comunică: În cartierul italian al New-Yorkului s'a întâmplat alaltăieri un îngrozitor omor. Italianul Pleacia, lucrător la fabrică și-a împușcat soția, cei doi copii, pe soacră și pe un nepot ce se afla la dânsul. Ne mai avînd gloanțe lucrătorul s'a strangulat.

Cauza acestui groaznic omor au fost neînțelegerile familiare. Soția i-a aruncat de mai multe ori vina, că nu câștigă atât cât să-și poată ține familia. De aci certe zilnice, cari au adus tragicul sfârșit.

— **Demonstrație contra a doi miniștri englezi.** Ministrul-președinte al Angliei, Asquit a luat ieri parte la o adunare de popor, voind să facă unele declarații referitor la chestia universităților. În Temple Halle, unde se ținea adunarea, o mulțime de oameni aștepta discursul ministrului. Urcînd ministrul tribuna, un tumult grozav s'a ridicat din toate colțurile sălei.

Erau sufragetele, cari demonstau. Ministrul n'a putut vorbi și astfel a fost silit să părăsească adunarea.

Cam în acelaș timp a păt-o tot astfel și ministrul George Lloyd. Se afla la o altă adunare, unde voia să țină o cuvîntare. A fost înzadar, au

MOBILE

in cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuște, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Magyszeben, Str. Șaguna Nr. 7.

Demonstrat — nu sufragotele ei femeile clasei de mijloc, pentru proiectul de lege care dă unele noi drepturi servitorimei.

— **Scumpirea traiului.** Pentru a preîntâmpina efectele scumpirii traiului guvernul ungu-rose va veni în curând cu o lege după care funcționarii căsătoriți și cari au copii, vor primi anual de fiecare copil, o subvenție de 200 cor.

Această lege e valabilă numai pentru primii trei copii ai funcționarilor și numai pentru funcționarii din primele trei ranguri.

— **Un pungaș ingenios.** Cetim în „Seara” din București: Leon Cristea, o un pungaș subțire, cecece nu îl împiedică să facă și lovituri obișnuite.

El însă se pasionează după acele afaceri în care e nevoie și de o doză oarecare de îndrăzneală și se pare că fără agenții siguranței, pe cari nu-i pusese la socoteală, lucrurile ar fi mers de minune.

Ce făcea Leon Cristea? Se ducea la gară, se amesteca printre pasagerii cari soseau în Capitală, cu trenurile de seară, intra în vorbă cu cel care i-se părea mai „simpatie”, lua masa cu dansul în oraș, iar când venea vorba de culcare îi propunea să închirieze amândoi o cameră.

Iar odată clientul adormit, el se scula binișor, îi lua banii, ceasul, inelele și tot ce putea lua mai de preț, și pleca liniștit, și satisfăcut pe deplin.

Așa la hotel Moscova, a furat dlui V. Nicolae din Buzău, 60 lei, în ziua de 12 Octombrie, iar opt zile mai târziu, la hotel România, dlui N. Munteanu, 20 lei.

Acum câteva zile, a procedat la fel cu d. căpitan în rezervă Paul Florescu, din Galați, cu care a dormit la hotel Kiriazii. Dimineața d. căpitan a constatat cu surpriză lipsa necunoscutului și a portmoneului.

Dar, cum v'am spus, pungașul nu pusese la socoteală și pe agenții siguranței. Iar rezultatul, o că deși Cristea e pungaș subțire, doarme acum „la gros” cum se spune în limbajul polițistilor.

— **Sub roatele trenului.** Din Brașov se comunică că la stația Apața, trenul ce sosia din Budapesta a călcat pe doi factori poștali, ce erau în serviciu. Amândoi au fost transportați în spitalul din Brașov, unde au încetat din viață.

— **Atentat împotriva unui medic.** Din Lille se anunță că un tată a comis un atentat de revolver împotriva doctorului Lepers, șef-medieul

spitalului Loubet, rănindu-l mortal. Tatăl a declarat înaintea poliției, că a comis atentatul voind să-și răzbune moartea copilului său, pricinuită de tratamentul greșit aplicat de doctorul Lepers.

— **Un pungaș internațional care vindeca orbii și paralizicii.** Zilele aceste au apărut, în presa din România niște anunțuri, prin cari un anume G. A. Mann, cu domiciliul în „section R. O 4 B rue du Louvre, Paris 48”, își făcea o reclamă prea bătătoare la ochi.

El spunca, nici mai mult nici mai puțin, că îngrijind numeroși bolnavi, prin metoda lui, i-a făcut sănătoși, că mulți și-au regăsit vederea, paralizicii au mers cum merg toți cei sănătoși, etc. etc.

Toată această reclamă, numitul o făcea numai în alte țări, în Franța firește, nedându-i mâna, întru cât la mijloc nu era decât o escrocherie.

În reclamele ce-și făcea, Mann adăoga că dă consultațiile gratuite, numai să i-se trimită mărei pentru răspuns.

D. I. Panaitescu, directorul poliției și siguranței din București, cercetând aceste reclame și bănuind că la mijloc nu e decât o șarlatanie deghi-zată a început cercetările.

Intr'adevăr, direcțiunea poliției și siguranței a fost informată că aceasta este o simplă escrocherie, iar Mann un vulgar șarlatan.

Adresa ce numitul o dădea publicului, nu e în realitate decât sediul poștei centrale din Paris, iar diferitele inițiale, erau pentru a-și putea lua scrisorile dela poste-restante.

Cu ocazia cercetărilor făcute, s'a mai descoperit că Mann se mulțamea de cele mai multe ori numai cu măreile poștale, iar la alte persoane cerea și suma de 50—100 lei maximum pentru curărisarea definitivă a bolnavului.

Direcțiunea poliției și siguranței este chiar în posesiunea unor asemenea scrisori.

— **Mulțămă publică.** La petrecerea societății de lectură „Ioan Popasu” aranjată în 13/26 Noembrie în favorul Seminarului diecezan și-au resemplărat biletele respective au suprasolvit următorii domni: P. S. Sa Dr. Miron E. Cristea episcop 22 cor., Antoniu Mocsony (Foen) 20 cor., Dr. Alexandru Morariu (Caransebeș) 17

cor., Eftimiu Lăpădu (Căvârau) 15 cor., Dna N. Roman (Caransebeș) 14 cor., Dni Dimitrie Popovici (Cerna), Persida Popescu (Lugoș), Dr. Dragu (Teregova), Nic. Borzea (Făgăraș), Dr. Petru Metes (Aiud), Augustin Hamzea (Hodoș-Bodrog), Stefan Popa (Selenș), Nicolae Broș-trean (Singos), N. Popovici (Ghimboea), George Popa (Greovăț), N. Băcher (Caransebeș), Dr. Virgil Budentean (Caransebeș), Dr. Titu Hațeg (Lugoș), Dr. George Iabonțiu (Caransebeș), banca „Sebeșiana” (Caransebeș) banca „Fur-nica” (Făgăraș) câte 10 cor.; Dr. Alexandru Popovici (Bocea-mont.), Dr. Ioan Damian, Patriciu Drăgulina (Caransebeș) câte 7 cor.; Ioan Mezei (Budapesta), Coriolan I. Burac (Prigor), Paul Liuba (Verșet), Antoniu Leguens (Caransebeș), Dr. Aurel Iancu (Detta), Isaia Popivici (Silha), Iancu Mihai (Uzdin), Nicolae Cornean (Apadia), Solomon Petrescu (Secuș), Toma Porumb (Ilva), N. N., „Cassa de păstrare” (Sasca-montană) câte 6 cor.; Aurel Balea (Sănmihai), ViCTOR Popovici (Deliblată), Ioan Popovici (Reșița), Vasile Terebenti (Petroman), George Șolieu (Selenș), Romul Furdul (Zold), Dr. I. T. Badescu (Caransebeș), I. Velavan, R. Lichneckert (Caransebeș), banca „Mercur” (Năsăud) câte 5 cor.; Marcu Almăjan (Caransebeș), Ioan Brinzei (Bozovici), Mihail Popenari (Secuș), Traian Băiaș (Reșița-mont.), Andrei Jula (Caransebeș) George Băltan (Jdiora), I. Palek (Caransebeș) câte 4 cor.; Alexandru Popovici (Bucovaț), Petru Danescu (Berliște), Avram Corcea (Coștei), Petru Ionașiu (Timișoara), Cornel de Tarnovitschi (Cernăuți), Ioan Murgu (Sasca-mont.), M. Sdiu (Straja), Ilie Ruva (Bozovici), N. Bahner (Vrani), I. Crăciunu (Iagoș), Simion Șandru (Slatina), C. Greceac, V. Lazaroiu (Caransebeș), S. Tomescu câte 3 cor.; Traian Hențu (Orșova), V. Traian (Sacul), I. Jucosu (Zervești), I. Hu-nița (Merul), I. Stoica (Ezeris), Dr. Coriolan Grădinar (Iagoș), E. Vraja (Caransebeș), N. Veleu (Caransebeș), N. Mihailescu (Caransebeș), I. Eperjesy (Caransebeș), I. Tătar (Caransebeș), A. Alexandrovici (Caransebeș), I. Dobromirescu (Caransebeș), P. Florian (Caransebeș), I. Vernichescu (Verciorova), Dr. N. Szilagyi (Caransebeș) câte 2 cor., Nicolae Răduț, Efta Biju, Ana Dolomița, Liviu Demetrovici (Caransebeș), Nicolae Bocan, Dimitrie Benca, I. Fiola, Dimitrie Răduț (Caransebeș), N. N. Vasile Săcălan, N. N. N., D. Sgrihan, P. Magdescu, D. Pavlovici, N. N. I Borlovan (Caransebeș) Petru Dala înv. penz. câte 1 cor. Mulțămindu-vă înainte — eu deosebită stimă Comitetul.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Leon Tolstoi.

160

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Din motive politice, de tactică, de stat și de tot felul de complicațiuni, Rușii se retraseră din Wilna. Fiecare pas al acestei mișcări era însoțit în cartierul general de jocul complicat al intereselor, al combinațiilor și al patimilor. Dar pentru husarii regimentului Pavlograd, întregul marș îmbelsugat în proviziuni și pe o vreme frumoasă, constituia lucrul cel mai simplu și cel mai voios. Pe cartierul general și numai pe el îl privea neliniștele, intrigile și descurajările, dar grosul armatei nici nu se întreba încotro se duce.

Din când în când militarii regretau doar un apartament bine instalat și pe vre-o poloneză. Dacă cuiva îi trecea prin gând că situația nu era bună el își spunea numai decât că e un bun soldat, și atunci se înviora și nu se mai gândea decât la serviciul din acel moment.

La Wilna se făcu o haltă voioasă și militarii întreținură relațiuni prietenești cu boerii polonezi, cari luau parte la revistele trecute de împărat sau de generali superiori.

Pe când regimentul se amuza mai cu foc la Wilna și se dete porunca de a se retrage spre Swentziana și de a distruge toate pozițiunile pe cari nu le va putea duce cu el. Swentziana fu supranumită „tabăra beată”.

Rostow își amintea des de această localitate, fiindcă în ziua sosirii lui acolo, toți oamenii din escadronul lui erau beți morți, din priună că băuseră cinci butoaie de

bere veche, pe cari le luaseră fără consimțământul său. Dealtmintelea, pentru a profita de ordinul și de a distruge proviziunile, soldații puneau mâna pe cai, pe trăsuri, ba chiar și pe covoarele frumoaselor dame poloneze. Din Swentziana regimentul se retrase și mai încolo, apropiindu-se tot mai mult de granița rusească.

În noaptea de 2 Iulie izbucni o furtună violentă cu ploaie și cu grindină; vara anului 1812 era foarte furtunoasă. Cele două escadroane din Pavlogradtzki bivuară în mijlocul unei câmpii de seară, aproape coaptă, dar călcată de picioarele cailor și de roți. Ploua strânic și Rostow, însoțit de un tânăr ofițer Ilin, pe care-l proteja, se țineau sub un cort ridicat în grabă. Un ofițer al regimentului, cu mustățile foarte lungi, intră la Rostow.

— Conte, spuse el, vin din cartierul general. Ați auzit ce se spune despre eroismul lui Raevski? Și ofițerul povesti toate amănuntele bătăliei dela Saltanow.

După spusele lui, zăgazul dela Saltanow era un fel de Termopile rusești; pe acest zăgaz generalul Raevski ar fi executat niște vitejii demne de antichitate; el condusese la joc pe cei doi fii ai săi, mergând cu ei împreună la atac.

Rostow, întorcându-și capul la dreapta și la stânga, căci ploaia se scurgea în gulerul uniformei lui, asculta distrat tot fumându-și pipa și privind din timp în timp la tânărul Ilin, un băiat de 17 ani, și care era pentru dânsul cecece fusese el însuși acum șapte ani pentru Denissoff. Ilin se silea să-l imiteze pe Rostow în toate celea, și era îndrăgostit de el ca de o femeie.

După campania din Austerlitz și cea din 1807, Rostow știa din experiență că povestindu-se evenimentele din rășboi nimic nu se petrece așa cum se povestește. Mai întâi, își zise el, pe zăgaz trebuie să fi avut loc o așa încăerare încât nici zece oameni n'ar

fi putut să vadă pe Raevski conducându-și feciorii la atac.

— Imposibil să ne lăsăm a fi stropiți așa, strigă Ilin care băgă de seamă că conversația aceasta nu-l încălta pe Rostow. Brațele, cămașa, îmi sunt ude leocă. Merg să caut un adăpost. Îmi pare că ploaia a mai scăzut.

După cinci minute Ilin se întoarse sub cort, pleoscând cu cismele prin noroi.

— Hura! Rostow, vino iute, am găsit! La două sute de pași mai încolo se află un han; ne vom putea usa acolo; ai noștri se află deja în han, precum și Maria Henricovna.

Aceasta era soția maiorului, o tânără și draguță nemțoaică, cu care se căsătorise de curind; și, ori că resursele îi erau insuficiente, ori că nu voia să se despartă de tânărul soț, maiorul o țara după sine în regimentul de husari, și gelozia sa făcea delicia ofițerilor.

Rostow își puse mantaua pe el, îi zise lui Lavruska să ia efectele și plecă cu Ilin prin întunericul nopții, întrerupt din când în când de fulgere îndepărtate.

IX.

În hanul, în fața căruia se vedea carul acoperit cu mușama al maiorului, Maria Henricovna, o nemțoaică blondă și grăsulie, cu un bonet de noapte pe cap și în camisolă, se așeză pe o bancă, în vreme ce soțul ei dormea pe o altă bancă la spatele ei.

Rostow și Ilin fură întâmpinați cu strigăte vesale.

— Dar curați mai sunteți! Curge apa de pe voi ca de pe niște umbrele; luați seama să nu ne murdăriți salonul!

(Va urma)

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 1 Decembrie n. 1911.

Prețurile cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu de Tisa — — — —	K. 23:40 — 24:30
» din com. Fejér — — —	» 23:15 — 24:—
» din com. Pesta — — —	» 23:30 — 24:10
» din Bănat — — — —	» 23:40 — 24:10
» Dunărean — — — —	» 23:40 — 24:10
Cucuruz — — — — — —	K. 16:80 — 17:10
Secară — — — — — —	» 19:80 — 20:25
Ovăs — — — — — — —	» 19:40 — 20:—

Prețul bucatelor pe termin.

Prețurile sînt a se socoti după 50 klg.

Grâu pe Octomvrie 1911 — — —	K. —
Grâu pe Aprilie 1912 — — —	11 • 85
Grâu pe Maiu 1912 — — —	11 • 72
Secară pe Aprilie 1912 — — —	10 • 39
Cucuruz pe Maiu 1912 — — —	8 • 47
Ovăs pe Octomvrie 1911 — — —	9 • 84

La Librăria „Tribunei” se află de vânzare

Calendare pe anul 1912

- Calendarul Lumea Ilustrată, a 1.50 + 20 fil. porto. Recomandat 45 fil.
- „Posnașul” calendar umoristic ilustrat pe anul 1912, de E. Borcia à 60 fil., porto 10 fil.
- Calendarul Săteanului” à 30 fil., porto 10 fil.
- „Amicul Poporului” à 70 fil., porto 10 fil.
- Calendarul iubilare al Poporului român” à 40 fil., porto 10 fil.
- Calendarul diecezan” cu sematism 50 fil., fără sematism 30 fil., porto 10 fil.

**REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE**

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«.)

Un candidat de avocat

cu practică bună și care știe bine limba română în scris și vorbit, află aplicare momentană în cancelaria avocatului

Dr. Mátyás Lázár, Sibiu
(Nagyszeben, Disznódi-u. 28.)

Se caută o

crescătoare (bonă)

pentru un băiat de 4 ani. Locul este de a se ocupa imediat. — Ofertele să se adreseze administrației ziarului »Tribuna«. Arad.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinți artificiali fără pod în
CLUJ-KOLOZSVÁR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Prime dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe r.a.e. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru băbați.

Cluj-Kolozsvár

Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Prețuri solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

Caut un practicant

cu plată începătoare și pe lângă aplicare momentană. — A se adresa:

Wéber, bankbizományi iroda,
Világos.

Caut 4 învățăcei

pentru prăvălia mea de modă, spețerie, sticlărie, hârtie și piele; — pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Petru Bârsan,
comerciant în Bozovics.

Invenție Nouă.

Invenție Nouă

Moară de oțel

pentru întrebuintare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfacut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

„ECONOMUL”
institut de credit și economii, Cluj.

CONCURS.

Direcțiunea »ECONOMULUI« publică concurs pentru nou creatul post de

revizor-agronom

cu misiunea de a revizui însoțirile de credit și împrumuturile dela sate și cu îndatorirea de a conduce acțiunea agrară a institutului în centru și de a organiza tovarășii economice, cursuri pentru analfabeți și conferințe agricole la țară. — Aplicarea va urma interinal pe un an de probă.

Oferenții vor binevoi a-și înainta ofertele dimpreună cu actele de legitimare și condițiile de retribuire la cari reflectează, cel mult până la 15 Decembrie 1911 st. n.

Cluj, 29 Noiembrie 1911,

Direcțiunea »Economului«.

Cel mai mare magazin de blănărie!

ILIE ȘTEFLEA

Sibiu—Nagyszeben, Grosser Ring Nr. 18.

Premiat la expoziția de modă cu Medalie de stat.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boabe căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrute cu gust.

Prețuri ieftine. — Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

În vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că au sosit noi transporturi de articole sudice și anume: *Curmale* calitatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*. *Castane de Tirol*, *alune italienești*, și *nuci de Cocus*, *portocale dulci*, *lămâi coapte*, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru ceai*, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate. *Rum englezesc și francez*; toate cu prețuri moderate. — Ma'e asortiment în *bomboane de Crăciun*, *cafea prăjită*, totdeauna proaspătă, diferite compoziții din 8 feluri. — Faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

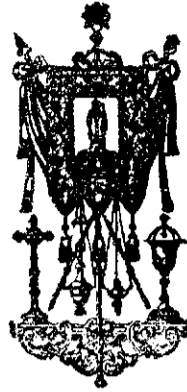
importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
Nagyvárad. — Telefon 635.

Pește sărat,

din România și Rusia, sosit cu vagonul, ofer privaților și comercianților: **Taranka**, alb 100 klg. 70 coroane, alte soiuri mai ieftine precum: **Dererica**, mic și mare, **Saran**, **Carjanca**, **MORUN** tăiat, **Somn** tăiat, **Somn** mic și mare.
Expediție zilnică în cant. mare și mică.
PETROVITS și PANTITS
Versecz, (Fö-tér.)

Luca K. Alexievits

pregătitor de haine preotești
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

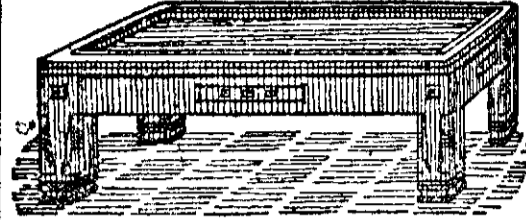
foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Recomandă atelierul său asortat cu toffelul de revizite și haine preotești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește tot-felul de icoane sfinte legate frumos cu aur și mătăasă, steaguri, prapore și alteie. Icoana Mormântul lui Christos îl face foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Premiat la expoziție cu medaliile de aur

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

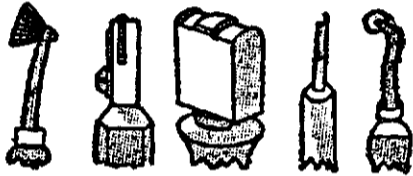
prima fabrică ardeleană de biliarde și timploie la Kolozsvár, Dávid Ferenc u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Giobotari, ATENȚIUNE! Pantofari AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește toffelul de unelte pentru ciobotărie și pantofărie.

Catalog trimis gratis și franco.

În grădina de iarnă a „Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi de cele mai bune, cari mulțămesc orice pretenții. — După teatru se capătă cină caldă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

În cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák**,
hotelier.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în ALBA IULIA Gyulafehérvár, Széchenyi-u. (îngă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curăpre și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

= A elierul de fotografariat a lui =

CSIZHEGYI SÁNDOR

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătăse, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj Kolozsvár, Piața Mátyás király tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Haas Károly

primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot-felul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințos

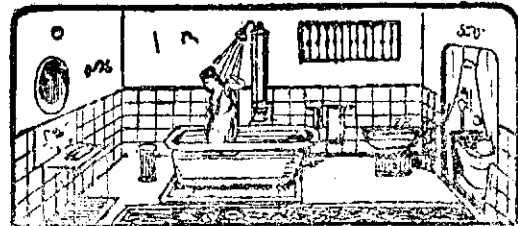
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalații

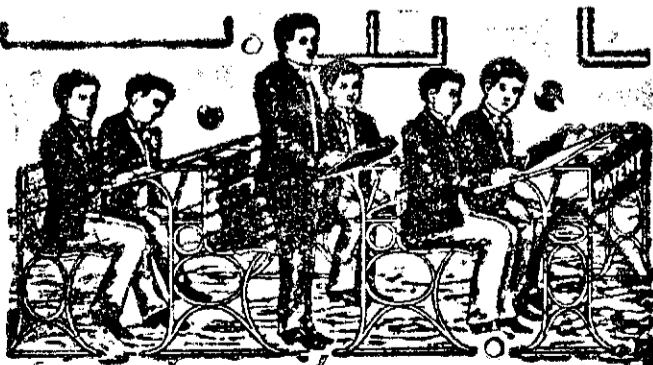
Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Cabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galvanerie edificii, precum coperise, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele. Specialist în apeducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de toffel de la 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rab. Depozit bogat în vânl de scaldat, cămine, closețe etc. Serviciu conștiințos. Prețuri moderate. Reparație promptă.

la școlălor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și moblarea locuințelor, hotelelor, spitalelor și

Fagler László

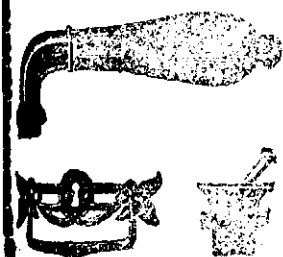
strungar artistic și turnător de metal și
mineraturi.

Szeged, Szent Mihály-u 4.

Pregătește articole de aramă, precum pa-
luri, sfeșnice, sonerii, pipe pentru vin și bere.
pompe primește apoi pregătirea ori cărei

părți de mașini
industriale, tu-
nării după mo-
del dela simplu
până la lucrările
cele mai com-
plicate.

Cumpărat rilor
vechi — rabat.

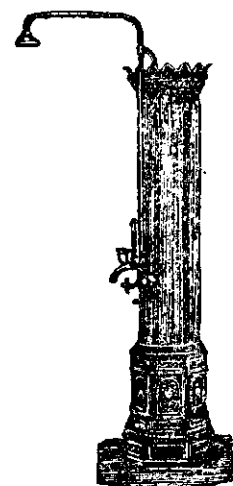

Engelthaller Béla,

Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

În atelierul său se află totdeauna cămine
pentru camera de baie, conform încălzirii
cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii
în orice cantitate și cu preț convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimis gratis și franco.

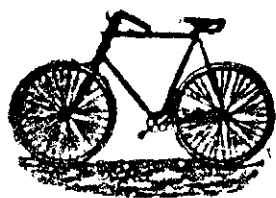
Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic
Cluj—Kolozsvár,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri mo-
derate: casse de bani, biciclete

mașini de cusut, gramafone
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: în-
troducerea soneriilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.

Johann Spiler fabricant de

cuptoare de lut.

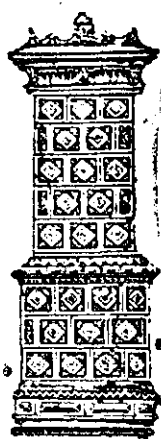
Sibiu—Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

Fabrica de tâmplărie

instalată cu putere de mașini a lui

Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szász-város) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie
(mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie.
La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, **mobile**
pentru camere de locuit, **birouri**, instalații pentru băcăni,
farmacii, mobilere pentru biserici și școli, din lemn bun
și uscat, pe lângă prețuri convenabile. Planuri și modele se
trimis gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Bordy József,

cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și
cojocărie, dela cele mai simple până la
cele mai complicate. Primește și repara-
turi. Imprumută bunde de călătorii
și ia spre păstrare în timpul verii, pal-
toane de iarnă și blane, pe lângă asi-
gurarea contra focului. — Comandele
se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

• Cea mai renumită •
mare fabrică
• de mobile •
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

Mare depozit de plane
excelente, covăre, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

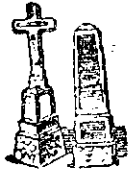
STEFAN SLADECK RN.
FABRICA DE MOBILE
VIRSET
Strada
Kudritzker Nr. 44-46

Premiat cu diplomă dela corp. meseriaşilor.

Botházy László,

sculptor și întreprinzător de beton și piatră de artă, depozit de nisip. Nagyvárad, — Erzsébet-utca.

Primesc ori-ce lucrări ce se refer la branşa mea precum lucrări la edificii și cripte cu diferite expoziții, de piatră și marmoră, apoi cruci, monumente, etc. — Lucrez în beton cu mare pricepere, precum caldărâm de beton, canale, poduri de

beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt. Trimit desennu și catalog. — Voiesc să atrag atenția on. public prin lucru bun și prețuri ieftine. Liferez pietri și nisip în cant. mare.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicăr (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele întăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király”
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare, articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier, cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

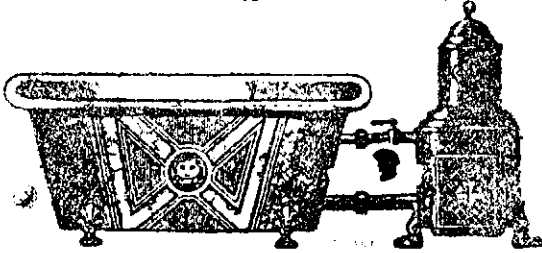
Carl Piffl,

prima fabrică de
obiecte de metal

Telefon 184.

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Missits-ntca sarkán Krauszer-féle házban.

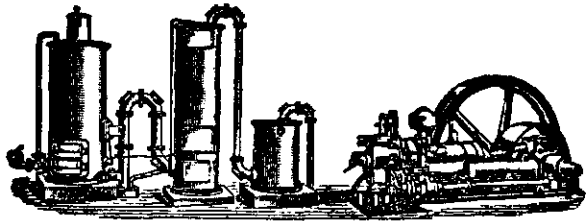
Recomandă obiecte sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de sezut și pentru copii, scaune pentru scaldat, încălzitoare și vane de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte edibctee e mtal: precum ciubere, ucioare și căni. — Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tăbliță cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat »Temes«.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci.

Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Garnituri de împlătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

mori de rijnit și măcinat, teascuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț-curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.

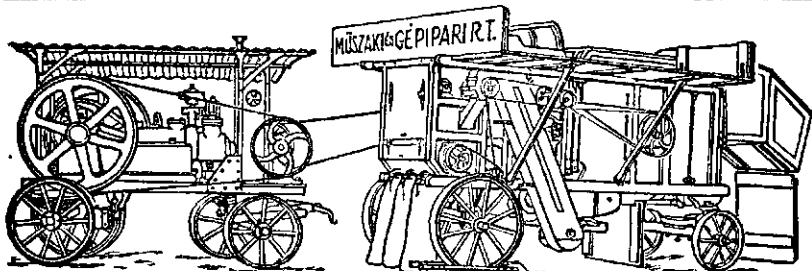
Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,

atelier de motoare și mașini

Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

Farmacia Nicolae Jaja în Brăila

România.

Crème Princesse Ileana

Albește, fragezește, întinerește și conservă tenul; ea face să dispară repede coji, bubulițele, petele roșii și punctele negre de pe obraz. — Această cremă este un product absolut științific, nu conține nici un fel de grăsime: întrebuintată este absorbită complet în piele.

Poudre Princesse Ileana

este un product vegetal higienică și bine parfumată.

Savon Princesse

Eau de Cologne Princesse

Brillantine Princessse

Specialitatea casei noastre!

Feritivă de contrafaceri!